

BTL

Advies

**Flora- en faunaonderzoek
Multifunctioneelcentrum, Achtmaal
Thuisvester**

FLORA- EN FAUNAONDERZOEK

MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM,
ACHTMAAL

THUISVESTER

COLOFON

Oisterwijk, 18 september 2012

Opgesteld door **BTL Advies BV.**
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

Opdrachtgever Thuisvester

Projectnummer 222214

Status Definitief

INHOUD

1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Plangebied en toekomstige situatie	7
1.3 Beschermingskader	8
2 WERKWIJZE	11
2.1 Gebiedsbescherming	11
2.2 Bron- en literatuurstudie	11
2.3 Biotooptoets	12
3 ONDERZOEKSRESULTATEN	13
3.1 Gebiedsbescherming	13
3.2 Bron- en literatuuronderzoek	14
3.3 Biotooptoets	15
4 TOETSING AAN DE NATUURWETGEVING	17
4.1 Flora- en faunawet	17
4.2 Gebiedsbescherming	19
5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
LITERATUUR	23

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De opdrachtgever is voornemens om een bestemmingsplan op te stellen voor de realisering van een multifunctioneel centrum. Omdat de geplande ingreep mogelijk leidt tot hinder of schade aan beschermde flora en fauna, is een flora- en faunaonderzoek noodzakelijk.

Uitgangspunt bij dit flora- en faunaonderzoek vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten.

Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is dan ook het onderzoeken en rapporteren van het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten en andere bijzondere natuurwaarden in het plangebied. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is beoordeeld of de soort of populatie door de geplande ingreep schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is om gedurende de uitvoering te voldoen aan een aantal randvoorwaarden en/of het nodig is om een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75 lid 5 en lid 6, sub C.

1.2 PLANGEBIED EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het plangebied is gelegen in het centrum van de kern Achtmaal en bestaat momenteel uit bebouwing met bijbehorende verhardingen en beplanting. In het oostelijke deel bevindt zich een schoolgebouw met aan beide zijden een speelplein. Aangrenzend in het centrale deel van het plangebied is een voetbalveldje aanwezig. In het westelijke deel bevindt zich het gebouw van het gemeenschapshuis. De begrenzingen van de verschillende kavels worden gekenmerkt door beplanting in de vorm van hekwerken, hagen en solitaire bomen. Op het schoolplein is een zeer grote, oude zomereik aanwezig.

De opdrachtgever is voornemens om een bestemmingsplan op te stellen voor een multifunctioneel centrum ter plaatse van het plangebied. Hiertoe is het nodig om de momenteel aanwezige bebouwing en overige verharding te slopen en de aanwezige beplanting te verwijderen.

1.3 BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in Nederland veel natuurgebieden en verbindingen tussen deze gebieden verloren gegaan. Om deze reden is de EHS in werking gesteld om enerzijds bestaande verbindingen te beschermen en anderzijds om nieuwe verbindingen te creëren. Op deze manier wordt een goed functionerend netwerk tussen natuurgebieden gerealiseerd. Bescherming van de EHS geschiedt volgens het “Nee, tenzij...” principe. Ruimtelijke ingrepen zijn alleen toegestaan in het geval geen alternatieven aanwezig zijn en er sprake is van een groot maatschappelijk belang.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten (tabel 1):** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).
- **overige beschermde soorten (tabel 2):** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten (tabel 3):** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht. De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.

4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

2 WERKWIJZE

Dit natuurwaardenonderzoek bestaat uit:

- gebiedsbescherming (2.1);
- bron- en literatuurstudie (2.2);
- biotooptoets (2.3).

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Om te onderzoeken of de geplande ontwikkeling een negatief effect uitoefent op eventueel in de omgeving aanwezig zijnde beschermde gebieden zijn kaarten geraadpleegd van de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Op basis van dit kaartmateriaal, de aard van de geplande ontwikkeling, de grootte van het plangebied en expert judgement, is een inschatting gemaakt in hoeverre de geplande ontwikkeling leidt tot een negatief effect op de betreffende beschermde natuurwaarden. Hiervoor zijn de onderstaande bronnen geraadpleegd.

Internet

- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- <http://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/natuur-en-landschap/natuur/ecologische-hoofdstructuur.aspx>

2.2 BRON- EN LITERATUURSTUDIE

Het bron- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Hierbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen (verspreiding op basis van 5 bij 5 kilometerhokken) en ingevoerde waarnemingen op internetsites. Op basis van de bekende verspreiding in combinatie met de biotooptoets wordt beoordeeld in hoeverre het mogelijk is dat beschermde plant- en diersoorten voorkomen in het plangebied. In hoofdstuk 3.1. worden de resultaten van het bron- en literatuuronderzoek per soortgroep in een tabel weergegeven. Voor de soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt geen ontheffingsplicht, in het geval het gaat om bestendig beheer, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen. Om deze reden zijn deze soorten niet in hoofdstuk 3.1. opgenomen.

2.3 BIOTOOPTOETS

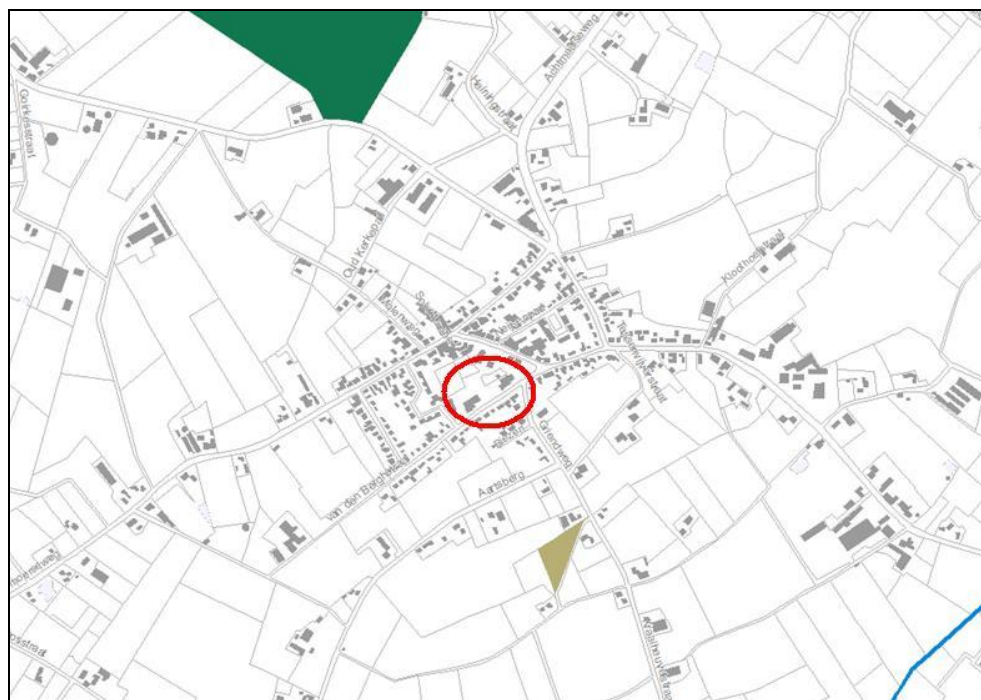
Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermd en/of bijzondere soorten die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratieroutes, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld.

Voor planten geldt voor de meeste soorten dat deze alleen gedurende de bloeiperiode waarneembaar zijn. Om deze reden wordt voor planten voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur en abiotische omstandigheden van de standplaats. Op die manier is ook het belang van het plangebied beoordeelt voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen, maar niet tijdens de biotooptoets zijn waargenomen. Gedurende de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bron- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt.

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

3.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het plangebied en de directe omgeving ontbreken beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) bevindt zich wel in de omgeving van de kern Achtmaal. Dit wordt op de onderstaande kaart weergegeven.

Ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van de EHS (gekleurde vlakken).

3.2 BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

In onderstaande tabel worden de resultaten weergegeven die voortvloeien uit het bron- en literatuuronderzoek. In deze tabel zijn alleen de zwaarder beschermde soorten opgenomen. Dat wil zeggen alle soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, plus de nesten van vogels die een jaarrond beschermde status bezitten. Voor een uitgebreidere omschrijving van de tabellen en categorieën van de vaste nesten van vogels, wordt verwezen naar hoofdstuk 1.3.

SOORTGROEP	SOORTEN	OPMERKINGEN	BRONNEN
VOGELS			
categorie 1 – 4	Buizerd, sperwer, havik, ransuil, kerkuil, steenuil, roek, gierzwaluw, huismus	geen territorium- of nest-indicerende waarnemingen	2
categorie 5	diverse soorten, maar geen die op regionale schaal zeldzaam zijn	geen territorium- of nest-indicerende waarnemingen	2
VLEERMUIZEN (allen tabel 3)			
gebouwbewonende soorten	gewone dwergvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger	meldingen uit omgeving	1,3
boombewonende soorten	rosse vleermuis	meldingen uit omgeving	1
gebouw- en boombewonende soorten	ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis	meldingen uit omgeving	1
GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN			
tabel 2	eekhoorn	meldingen uit omgeving	1
AMFIBIEËN EN REPTIELEN			
tabel 2	alpenwatersalamander, levendbarende hagedis	meldingen uit omgeving	4
tabel 3	Kamsalamander, vinpootsalamander	meldingen uit omgeving	4
VAATPLANTEN			
tabel 2	geen	meldingen uit omgeving	3
OVERIGE SOORTGROEPEN			
ongewervelden	geen		7,8,9

1. De werkatlas van de zoogdieren van Noord-Brabant (2010)
2. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000
3. www.waarneming.nl
4. De amfibieën en reptielen van Nederland (2009)
5. De wespen en mieren van Nederland (2004)
6. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (2008)
7. Waarnemingenverslag 2007 dagvlinders (De vlinderstichting, 2007)

3.3 BIOTOOPTOETS

Tijdens de biotooptoets, uitgevoerd op 5 september 2012, is onderzocht in hoeverre en welke betekenis het plangebied heeft voor beschermde soorten uit de Flora- en faunawet.

Ecologische structuren en voorkomende biotopen in het plangebied

Omdat het plangebied voor het overgrote deel bestaat uit verharding komen relatief weinig biotopen en ecologische structuren voor. Het aanwezige voetbalveldje bestaat uit een monotone grasvegetatie met een zeer beperkt soortenspectrum, waaronder straatgras, paardenbloem, madeliefje en grote weegbree. Nabij het gemeenschapshuis bevindt zich een strook beplanting bestaande uit struvelen en enkele bomen. Hier zijn kruiden aanwezig als grote brandnetel, melkdistel spec., braam en canadese fijnstraal.

Direct ten noorden van het plangebied bevindt zich een perceel met hoog opgaande, oude bomen. Deze beplanting vormt de meest robuuste en ecologische waardevolle van de kern Achtmaal.

Beoordeling geschiktheid biotopen en ecologische structuren voor beschermde soorten

- Gedurende de biotooptoets zijn de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. Het plangebied heeft een betekenis voor de gewone dwergdwergvleermuis.
- In de grote eik op het schoolplein is een nest aangetroffen van de houtduif.
- Gedurende de biotooptoets zijn geen andere beschermde soorten waargenomen. Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop zijn deze ook niet te verwachten.

Schoolgebouw.

Gemeenschapshuis.

4 TOETSING AAN DE NATUURWETGEVING

4.1 FLORA- EN FAUNAWET

Onderstaand wordt per soortgroep beschreven in hoeverre beschermde soorten hinder of schade ondervinden van de geplande ontwikkeling.

broedvogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. In de aanwezige zomereik op het schoolplein is een (verlaten) nest van een houtduif waargenomen. Nesten van de houtduif zijn ook in de bomen in het perceel ten noorden van het plangebied aangetroffen. Voor deze soort geldt het bovenstaande.

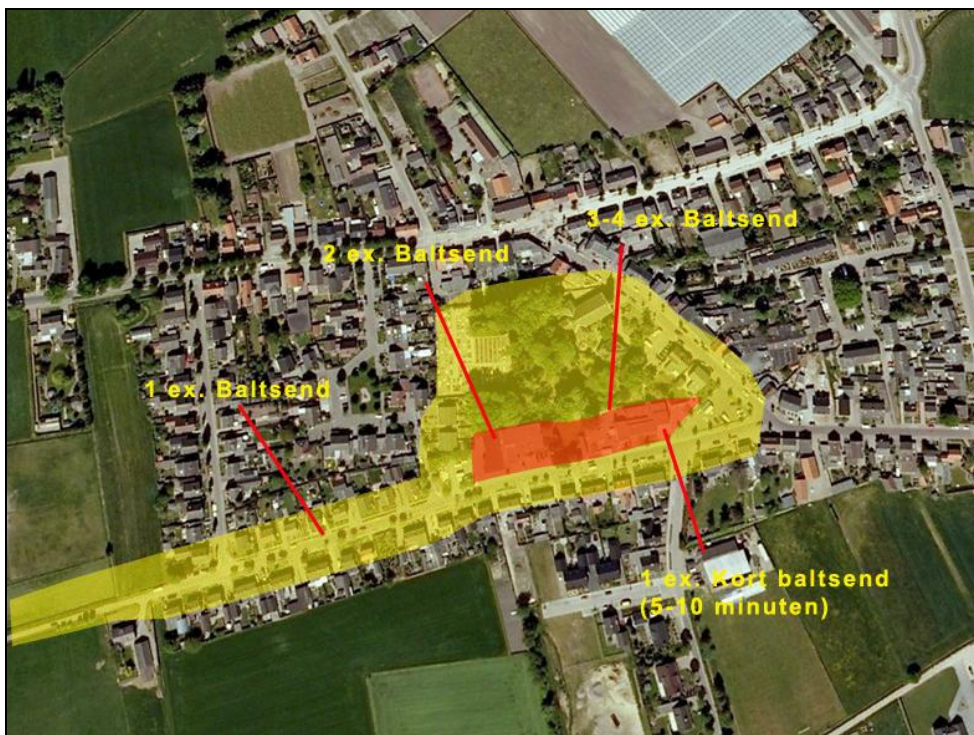
Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten (zie ook hoofdstuk 1.4). Gedurende het veldbezoek zijn geen nesten aangetroffen met een jaarrond beschermde status. Typische gebouwbroedende soorten betreffen de gierzwaluw en de huismus. Deze soorten nestelen veelal onder de dakrand en losse dakpannen. Deze elementen ontbreken in het plangebied. Het aanwezige dakbeschot in de bebouwing, is niet geschikt voor beide soorten om te gebruiken als broedlocatie.

Voor de soorten genoemd in categorie 5 van de vaste nesten geldt dat deze alleen jaarrond zijn beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. In en rondom het plangebied zijn diverse foeragerende huiszwaluwen waargenomen. Huiszwaluwen bouwen opvallende nesten, bestaande uit kleikommen. Nesten van de huiszwaluw ontbreken in de aanwezige bebouwing in het plangebied.

Vleermuizen

Afhankelijk van de soort maken vleermuizen gebruik van openingen in gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaatsen. Gebouwbewonende vleermuizen maken gebruik van tussenruimte als spouwen, achter boeiboorden en onder het dakbeschot om te verblijven. De aanwezige bebouwing in het plangebied bezit dergelijke ruimten, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Gedurende de biotooptoets zijn de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. Beide soorten zijn typische gebouwbewoners. De laatvlieger is enkel kort overvliegend waargenomen. Van deze soort zijn geen indicerende waarnemingen gedaan voor de aanwezigheid van een verblijfplaats.

De gewone dwergvleermuis is tussen 20.30 uur en 23.30 uur veelvuldig waargenomen. Hierbij zijn geen waarnemingen gedaan van daadwerkelijk uitvliegende dieren. Aan de noordzijde van het plangebied en in het aangrenzende deel van de beplanting zijn gedurende nagenoeg de gehele avond meerdere baltsende dieren (minimaal 5 exemplaren) waargenomen. In de directe omgeving zijn ook waarnemingen gedaan van baltsende dieren, maar in beduidend lagere dichtheden (slechts enkele individuen). Op de onderstaande afbeelding worden de locaties van de waarnemingen weergegeven.

Waarnemingen vleermuizen; het rode vlak geeft de ligging van het plangebied weer, in het geel het gebied dat gedurende de biotooptoets is onderzocht (uiteraard met het zwaartepunt rondom het plangebied). Met de rode lijnen worden de locaties van de verrichte waarnemingen aangeduid.

Op de site Waarneming.nl is een waarneming bekend van de grijze grootoorvleermuis. Het betreft een vondst van dood exemplaar direct ten noorden van het plangebied. Deze soort maakt met name gebruik van zolderruimten gedurende de zomer- en kraamperiode en van grotten en kelders gedurende de winterperiode. Om deze reden is de aanwezige bebouwing in het plangebied niet interessant voor deze soort. Vaste rust- en verblijfplaatsen komen mogelijk wel in de directe omgeving voor.

Boombewonende soorten vleermuizen zijn niet waargenomen gedurende de biotooptoets. In de aanwezige bomen in het plangebied zijn geen openingen waargenomen in de vorm van holten en scheuren, waarin vleermuizen kunnen verblijven. Dergelijke openingen zijn mogelijk wel aanwezig in de bomen in het perceel ten noorden van het plangebied.

Grondgebonden zoogdieren

Vanwege de aanwezige verhardingen en de ligging in het plangebied heeft het plangebied zelf weinig betekenis voor soorten uit deze soortgroep. In de aanwezige bomen in het plangebied zijn geen nesten aangetroffen van de eekhoorn. In de aangrenzende beplanting ten noorden van het plangebied, is het goed mogelijk dat soorten voorkomen als bosmuis en egel (beide tabel 1 van de Flora- en faunawet). In de bomen aangrenzend aan het plangebied zijn eveneens geen nesten gevonden van de eekhoorn.

Overige soortgroepen

Beschermde soorten uit de overige soortgroepen zijn niet waargenomen of te verwachten in het plangebied. Vanwege de ligging in het plangebied en omdat het overgrote deel is verhard, ontbreekt geschikt leefgebied voor de meeste soorten.

4.2 GEBIEDSBESCHERMING

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde natuurgebieden en de EHS, en de schaal waarop deze ontwikkeling plaatsvindt, is toetsing aan gebiedsbescherming niet van toepassing.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In en rondom het plangebied komen in het kader van de Flora- en faunawet zwaarder beschermde soorten voor. Het betreft hierbij de soortgroep vleermuizen, waarvoor aanvullend onderzoek nodig is. Daarnaast is extra aandacht vereist voor de soortgroep broedvogels. Onderstaand wordt dit nader toegelicht.

Algemeen beschermde soorten

Voor soorten uit dit beschermingsniveau is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Acties zorgvuldig handelen:

- Geen.

Overig beschermde soorten

Voor broedvogels geldt dat een ontheffing voor het verstoren van in gebruik zijnde nesten niet mogelijk is. Om deze reden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen.

Acties zorgvuldig handelen:

- Het verwijderen van beplanting dient te gebeuren buiten het broedseizoen voor vogels, ofwel buiten de periode maart-oktober (houtduif kan tot laat in het najaar broeden). Indien dit niet mogelijk is, dient vlak voor de uitvoer van de werkzaamheden een controle uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van in gebruik zijn de nesten door een ecooloog/ter zake kundige. In het geval in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn, dienen deze gespaard te blijven tot het moment deze op natuurlijke wijze zijn verlaten.

Streng beschermde soorten

Voor soorten uit deze soortgroep geldt dat een ontheffing nodig indien deze hinder en/of schade ondervinden van de geplande ingreep. Het plangebied heeft met name betekenis voor de gewone dwergvleermuis. De laatvlieger en is alleen langsvliegend waargenomen.

Betekenis plangebied voor de gewone dwergvleermuis

De combinatie van de bebouwing aangrenzend aan het perceel met bomen biedt vermoedelijk een ideale omgeving voor de vleermuizen om te baltsen. De bebouwing zorgt voor een stabiel klimaat (luwte) in de nabij gelegen boombeplanting waar de dieren gebruik van maken. Uit de resultaten van de biotooptoets is voortgekomen dat op deze locatie een concentratie plaatsvindt van baltsende dieren (zie ook de waarnemingenkaart elders in deze rapportage). Dit betekent dat in de directe omgeving zeker paarverblijven aanwezig zijn, waaronder mogelijk ook in het plangebied. Een concentratie van paarverblijven vormt daarnaast ook een goede indicatie van de aanwezigheid van een winterverblijf in de directe omgeving (Dienst Regelingen, 2011). Buiten het baltsen maken de vleermuizen van de locatie ook gebruik om te foerageren.

Acties zorgvuldig handelen:

- **Aanvullend onderzoek:** Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van bebouwing en wisselen met regelmaat van verblijfplaats. Om deze reden is één veldbezoek niet afdoende om de betekenis voor het plangebied voor deze soort volledig vast te stellen. Aanvullend onderzoek is nodig om te achterhalen in hoeverre de geplande ontwikkeling een effect heeft op de gewone dwergvleermuis en eventueel andere soorten vleermuizen. Aanvullend onderzoek dient te geschieden door het uitvoeren van nachtbezoeken met behulp van een bat-detector. De biotooptoets geldt als één bezoek voor de het type paarverblijf. Daarnaast kunnen mogelijk de type kraam-, zomer- en winterverblijf aanwezig zijn in het plangebied. Het uitvoeren van het aanvullend onderzoek kan het beste gebeuren conform het Vleermuisprotocol 2012, dat is opgesteld door onder andere de Zoogdiervereniging.
- **Zorgvuldig handelen m.b.t. verlichting:** Vanwege de aanwezigheid van een geconcentreerde baltslocatie is het in elk geval nodig om rekening te houden met de toekomstige nachtelijke verlichting in het plangebied. Hoewel de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger in bepaalde mate nachtelijke verlichting kunnen tolereren, kan deze factor toch leiden tot verstoring. Om dit te voorkomen dient de toekomstige nachtelijke verlichting zoveel mogelijk worden beperkt, zeker in de noordzijde van het plangebied. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van vleermuisvriendelijke verlichting. Uit recent onderzoek is bijvoorbeeld aangetoond dat vleermuizen geen hinder ondervinden van amberkleurig licht. Alternatieven zijn om gebruik te maken van kattenogen of om de lampen relatief laag boven de grond te plaatsen (maximaal 2 meter), waarbij de lichtbundels naar beneden worden afgeschermd.
- **Zorgvuldig handelen m.b.t. verblijfplaatsen:** Omdat de intensiteit van het onderzoek naar vleermuizen nog niet voldoende is uitgevoerd, kan nog niet veel worden gezegd over de mate van zorgvuldig handelen op dit vlak.

Gebiedsbescherming

Gezien de aard van de geplande ontwikkeling, de schaal waarop deze plaatsvinden en de afstand ten opzichte van de beschermde natuurgebieden en de EHS, zijn geen negatieve effecten te verwachten als gevolg van de geplande ontwikkeling.

LITERATUUR

Bouwman, J.H., V.J. Kalkman, G. Abbingh, E.P. de Boer, R.P.G. Gerards, D. Groenendijk, R. Ketelaar, R. Manger & T. Termaat, 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. Brachytron jaargang 11 (2), Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Stichting EIS en De Vlinderstichting

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, Ministerie van EL & I.

Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Mabelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata). – Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012.

Zoogdierverseniging, 2010. Werkatlas van de zoogdieren van Noord-Brabant.

Internet

<http://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/natuur-en-landschap/natuur/ecologische-hoofdstructuur.aspx>

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

www.waarneming.nl